

----- Továbbított üzenet -----

Dátum:Thu, 15 Jan 2015 10:24:08 +0100

Feladó:Sinka István <sinkapityi@gmail.com>

AJÁNLÁS A TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁRBA

Az ajánlás témája: Berekfürdői kunhalmok.

A kunhalmokról általában:

Keletkezésük szerint természetes és mesterséges eredetű, a földfelszíntől 6-10 m.-re kiemelkedő, változó átmérőjű földhalmok többféle rendeltetési céllal. Az ásatások és feltárások alapján nagyobb részük bronzkori eredetű.

1. Legrégebbiek a "Tell"-ek (lakódombok).

A már a neolitikumban is létező halmokat lakóhelynek használták, a feltárásuk folyamán több kultúrszint került napvilágra. Szabálytalan alakúak, általában természeti képződmények voltak, melyeknek magassága a használatuk folyamán a törmelékektől emelkedtek, az eróziótól viszont csökkentek.

2. Halomsírok (kurgánok).

A rézkortól az Árpád korig temetkezési helynek használták. A régészek számára rendkívül értékes használati és hadászati leletanyaggal rendelkeznek. A sírok felszereltségéből az elhunytak társadalmi rangjára is lehet következtetni. Méretük szerint azonban kisebbek a lakóhalmoknál.

3. Őrhalmok.

Legnagyobb számban az Alföldön található üzenődombok voltak, a sík vidékeken füst és tűzjelzéssel a közelgő veszélyekre hívták föl a szomszédos településen élők figyelmét. (Irodalmi megjelenítése: Arany János: Buda halála).

4. Határhalmok.

Keletkezésük szerint a legfiatalabb képződmények, melyek a települések széleit, megyehatárok hármass csatlakozási pontját jelölték. A funkcióra utaló elnevezések mellett tulajdonnevekkel is felruházták őket. Vagy a földterület gazdájáról, vagy hasznosítási módjáról, lakott helyekről, vagy valamilyen eseményről kapták nevüket.

Nem a kunhalmok közé tartoznak - de mivel általában ember alkotta létesítmények - meg kell említeni a jelentős számú, vallási célú ún. Kálvária dombokat, melyen Jézus keresztútját idéző stációfülkék találhatók.

Berekfürdő határában két, viszonylag épen maradt kunhalmot találunk.

Pincés halom:

A község központjától kiindulva, a volt Üveggyár mellett haladva kb. 4 km.-re található az ún. Üllő lapos -egykori Tisza meder- végénél, a tölgyes erdő előtti területen. Országosan is jelentős természeti értékként van nyilvántartva. Régi karcagi iratokban és térképeken is ezen a néven szerepel. Valamikor az egykor fellelhető, ma már nem létező Kápolnás nevű falu határához tartozott. Nevének eredete ismeretlen.

Orgondaszentmiklósi halom:

A Pincés halomhoz hasonlóan az Üllő lapos külső partján található az egykor létező Orgondaszentmiklós falu határában, mely egy Árpád kori település maradványaira épült. Különlegessége, hogy régészeti leletanyaggal is rendelkezik. A nevét adó települést már 1594-ben is elpusztult faluként említik korabeli források.

Mindkét kunhalom országos védettséget élvező, mezőgazdasági művelés alól kivett képződmény, így értéktárba történő felvétele is javasolt.

A halmok GPS koordinátái:

Pincés halom: 47,4015537, 20,8749634.

Orgondaszentmiklósi halom: 47,3872323, 20, 8709858.

Berekfürdő. 2015.01.15.

Sinka István.

